

POSTANOWIENIE

Dnia 4 grudnia 2013 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu – Wydział I Cywilny w składzie:

Przewodniczący Sędzia SA:	Małgorzata Bohun
Sędzia SA:	Dariusz Kłodnicki (spr.)
Sędzia SA:	Janusz Kaspryszyn

po rozpoznaniu w dniu 4 grudnia 2013 r. na posiedzeniu niejawnym we Wrocławiu

sprawy z powództwa: **M. K. (1)**

przeciwko: **L. Z., J. S. i M. K. (2)**

o zapłatę i uznanie umowy za bezskuteczną

na skutek zażalenia powoda

na postanowienie Sądu Okręgowego w Legnicy

z dnia 10 września 2013 r., sygn. akt I C 185/13

p o s t a n a w i a: oddalić zażalenie.

UZASADNIENIE

W niniejszej sprawie powód domaga się zasądzenia od pozwanego L. Z. kwoty 513.800 zł wraz z ustawowymi odsetkami oraz uznania za bezskuteczną względem niego umowy darowizny środków pieniężnych w kwocie 660.000 zł zawartej w dniu 9.06.2010 r. pomiędzy L. Z. i J. S., w celu zaspokojenia przysługującej powodowi wierzytelności wobec L. Z..

Powód wraz z pozwem wniósł o zabezpieczenie roszczenia pieniężnego w stosunku do L. Z. poprzez ustanowienie hipoteki przymusowej do kwoty 546.707 zł na nieruchomości stanowiącej jego własność, dla której Sąd Rejonowy w (...)w Ł. prowadzi

księgę wieczystą o nr (...), zaś roszczenia niepieniężnego w stosunku do J. S. poprzez ustanowienie zakazu zbywania i obciążania nieruchomości, których jest właścicielem, tj. nieruchomości, dla której Sąd Rejonowy w (...) prowadzi księgę wieczystą o nr (...) oraz nieruchomości, dla której Sąd Rejonowy w (...) prowadzi księgę wieczystą nr (...), jak również zajęcia jego rachunków bankowych do wysokości 546.708 zł oraz samochodu marki N. (...) o nr rejestracyjnym (...), rok prod. 2005, numer VIN (...)

Postanowieniem z dnia 20.06.2013 r. (k: 144, 145) Sąd Okręgowy w Legnicy udzielił zabezpieczenia obu tych roszczeń zgodnie z wnioskiem powoda.

W dniu 3.09.2013 r. powód wniósł o udzielenie dalszego zabezpieczenia roszczenia niepieniężnego poprzez ustanowienie zakazu zbywania i obciążania nieruchomości pozwanego J. S., dla której Sąd Rejonowy w (...) prowadzi księgę wieczystą nr (...). W uzasadnieniu wniosku wskazał, że wartość przedmiotów, które dotychczas zostały objęte zabezpieczeniem jest znacząco niższa niż wartość przedmiotu sporu, a zajęcie kont bankowych okazało się nieefektywne, albowiem nie znajdowały się na nich środki pieniężne.

W dniu 6.09.2013 r. powód wniósł o udzielenie dalszego zabezpieczenia roszczenia poprzez ustanowienie zakazu zbywania i obciążania nieruchomości pozwanego J. S., dla której Sąd Rejonowy w (...) prowadzi księgę wieczystą o nr (...) podnosząc jak poprzednio, że udzielone dotychczas zabezpieczenie nie daje pełnego pokrycia dochodzonym roszczeniom. Ponadto wskazał, że podjęte dotychczas czynności egzekucyjne, w celu wykonania zabezpieczenia ujawniły, że nieruchomości posiadane przez J. S. nie przedstawiają żadnej znaczącej wartości, nadto są obciążone hipotekami, zaś na zajętych na mocy postanowienia Sądu z dnia 20.06.2013 r. rachunkach bankowych nie znajdowały się środki pieniężne.

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy oddalił wnioski powoda z dnia 3 i 6 września 2013 r. podnosząc w jego uzasadnieniu, że skoro roszczenie, którego zabezpieczenia domagał się w ich ramach, pozostaje roszczeniem pieniężnym, ustanowienie zakazu zbywania nieruchomości w świetle brzmienia art. 747 pkt 3 k.p.c. jest możliwe jedynie, gdy zakaz dotyczy nieruchomości, dla której nie urządzono księgi wieczystej, zaś w niniejszym postępowaniu taka sytuacja nie zachodzi.

W złożonym na nie zażaleniu powód, wnosząc o jego zmianę poprzez uwzględnienie przedmiotowych wniosków podniósł, że wbrew ocenom Sądu Okręgowego wnioskował o udzielenie zabezpieczenia roszczeń niepieniężnych, tj. o uznanie umowy darowizny za bezskuteczną, a zatem brak było podstaw do ich oddalenia. Równocześnie wskazał, że dotychczasowe zajęcia okazały się niewystarczające, gdyż wartość nieruchomości objętych zakazem zbywania i obciążania jest znacząco niższa niż wartość przedmiotu sporu, a rachunku bankowe zostały opróżnione, co uzasadnia uzyskanie dalszego zabezpieczenia.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zażalenie nie zasługiwało na uwzględnienie, mimo tego, że nie budzi wątpliwości, że wnioski powoda o zabezpieczenie, których dotyczy przedmiotowe postanowienie, odnosiły się do roszczeń dochodzonych w niniejszej sprawie przeciwko J. S. o uznanie za bezskuteczną umowy darowizny zawartej między pozwanymi w dniu 9.06.2011 r. Mimo tego, że przedmiotem tej umowy był środki pieniężne nie budzi wątpliwości, w świetle zarówno orzecznictwa sądów powszechnych, jak i poglądów doktryny, że roszczenie to ma charakter niepieniężny. Zwrócić przy tym należy na niekonsekwencję stanowiska Sądu Okręgowego, który w ramach postanowienia wydanego w niniejszej sprawie w dniu 20.06.2013 r. udzielił zabezpieczenia tych roszczeń (opisanych jako niepieniężne), poprzez zakaz zbycia jednej z nieruchomości pozwanego J. S. (k: 144 – pkt III postanowienia), a w zaskarżonym postanowieniu, w analogicznej sytuacji, takiego zabezpieczenia odmówił, powołując się błędnie na jego pieniężny charakter.

Jak wynika z brzmienia art. 532 k.c., wierzyciel, względem którego czynność prawna dłużnika została uznana za bezskuteczną, może z pierwszeństwem przed wierzycielami osoby trzeciej dochodzić zaspokojenia z przedmiotów majątkowych, które wskutek czynności uznanej za bezskuteczną wyszły z majątku dłużnika, albo do niego nie weszły. Identyfikacja takich przedmiotów w postępowaniu egzekucyjnym nie stwarza większych problemów, jeżeli przedmiotem zaskarżonej czynności prawnej dłużnika są rzeczy indywidualnie oznaczone. Trudności takie mogą natomiast pojawić się wówczas, gdy przedmiotem zaskarżonej czynności

były pieniądze lub rzeczy zamienne, które uległy zmieszaniu z takimi samymi składnikami majątkowymi osoby trzeciej. Niewątpliwie założenia leżące u podstaw przepisów o akcji pauliańskiej są aktualne, także we wszystkich tych sytuacjach,

w których w wyniku rozporządzenia przez dłużnika z pokrzywdzeniem wierzycieli pieniędzmi lub innymi rzeczami zamiennymi, dochodzi do ich zmieszania z takimi samymi składnikami majątku osoby trzeciej. W doktrynie jak i w orzecznictwie

Sądu Najwyższego wysuwane są postulaty, aby w tych przypadkach wierzyciel był uprawniony do prowadzenia w następstwie wyroku pauliańskiego egzekucji z całego majątku osoby trzeciej. (por. wyrok SN z dnia 25.10.2012 r. sygn. akt I CSK 139/12, Z. Radwański, A. Olejniczak, Zobowiązania, 2008, s. 36 i n.; P. Machnikowski (w:)

E. Gniewek, Komentarz, 2008, s. 954; W. Popiołek (w:) K. Pietrzykowski, Komentarz, t. II, 2009, s. 223; M. Pyziak-Szafnicka (w:) System prawa prywatnego, t. 6, s. 1280).

Sąd Apelacyjny nie podziela niniejszego stanowiska uznając, że względy natury ogólnej, związane z chęcią zapewnienia wierzycielowi maksymalnej ochrony jego roszczeń poprzez umożliwienie mu (w sytuacjach takich jak w niniejszej sprawie) ich dochodzenia z całego majątku osoby trzeciej, z ograniczeniem odnoszącym się wyłącznie do wysokości wierzytelności, która mu przysługuje do dłużnika, oraz wysokości kwoty, której dotyczyła zaskarżona czynność, nie stanowią podstawy do pominięcia regulacji wynikającej z brzmienia art. 532 k.c. Literalne brzmienia tego przepisu, z którego wynika, że w przypadku uwzględnienia powództwa ze skargi pauliańskiej pozwany ma znosić egzekucję z przedmiotów majątkowych, które wskutek czynności uznanej za bezskuteczną wyszły

z majątku dłużnika, albo do niego nie weszły, nie pozostawia pola do interpretacji. Przyjęcie poglądu, że powód mógłby dochodzić w tej sytuacji zaspokojenia

z każdego składnika majątkowego osoby trzeciej, nie tylko, że byłoby niezgodne

z tym przepisem, ale również stawiałoby tą osobę w nieporównywalnie gorszej sytuacji, niż w przypadkach, w których przedmiotem zaskarżonej w oparciu

o powyższą regulację umowy, byłyby składniki majątkowe, których identyfikacja nie rodzi problemów (np. ruchomości oznaczone, co do tożsamości). Należy bowiem zwrócić uwagę, że o ile osoba trzecia utraciłaby te przedmioty np. na skutek ich zniszczenia, czy kradzieży, nie poniosłaby ona konsekwencji wygranej powoda, natomiast w przypadku, gdy przedmiotem umowy są środki pieniężne, miałyby tą odpowiedzialność ponosić, bez względu na okoliczności, nie tylko z tego składnika jej majątku, ale również ze wszystkich innych. Taka interpretacja prowadziłaby zatem do sytuacji, w której roszczenie ze skargi pauliańskiej, które odnosi się do czynności prawnej, której przedmiotem są środki pieniężne, de facto zostałyby zrównane

w swoich skutkach z roszczeniem o zapłatę, co pozostaje w sprzeczności z istotą tej regulacji. Niezależnie od tego, należy mieć na uwadze, że w przypadku uwzględnienia powództwa, z sentencji wyroku wynika jedynie, że uznaje się za bezskuteczną daną czynność prawną, dotyczącą określonego przedmiotu majątkowego należącego do osoby trzeciej. Z rozstrzygnięcia tego nie wynika zatem, aby powód mógł skierować egzekucję do jakiegokolwiek innego składnika majątkowego osoby trzeciej, a uznanie, że w ramach wniosku o jej przeprowadzenie miałby pełną swobodę wyboru przedmiotu, z którego chciałby się zaspokoić,

nie znajduje uzasadnienie w świetle obowiązujących przepisów.

Skoro zatem zabezpieczenie roszczeń ma umożliwić ich realizację

w przypadku wygranej procesu, a przedmiotem umowy zawartej pomiędzy pozwanymi w dniu 9.06.2011 r. nie były nieruchomości, których zakazu zbycia domagał się powód w ramach przedmiotowych wniosków, w ocenie Sądu Apelacyjnego, ten sposób zabezpieczenia należało uznać za niedopuszczalny.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c., postanowił jak na wstępie.

(...)

(...)

(...)

(...)

MR-K